

[Svend Haugaard.]

ministration, og dels adskillige ting, som jeg ikke er enig i.

Ministeren indledte med at sige, at de betragtninger, jeg kom med i min indledning, var overdrevne. Jeg ville egentlig godt vide, om det var sådan generelt, eller det var nogle bestemte punkter, der blev tænkt på, for jeg er mig ikke bevidst, at jeg har overdrevet. Jeg har nogle eksempler, som jeg pegede på, som jeg kender nøje; jeg vil tro, at der findes adskilligt flere eksempler rundt om i landet end dem, jeg sådan tilfældigt har kunnet opsamle, og jeg vil egentlig tro, jeg har været meget forsigtig i mine påstande. Det kunne give mig en mistanke om, at man i ministeriet ikke rigtig ved, hvad der egentlig foregår i amterne på disse punkter.

Jeg har en fornemmelse af, at et af de punkter, hvor ministeren mente jeg skulle have overdrevet, var med hensyn til vandløbene, men det må bero på en misforståelse. Jeg har ikke ét eneste øjeblik talt om; at vi skulle have urensset spildevand løbende i vore vandløb; tværtimod ville jeg da foretrække, at man indtil videre anvender sivebrønde, fremfor at man lader det hele løbe ud i vandløbene urensset og derfra ud i fjorden, hvor folk bader. Men jeg beder altså om at få at vide, hvor det er, jeg har overdrevet.

Jeg beklager, men jeg synes altså ikke, ministerens tale gav udtryk for, at man egentlig har forstået problemet. Lad mig gentage fra før for ikke at blive misforstået, at det radikale venstre afgjort er tilhænger af orden også for byggeriet i landzonen, og vi er tilhængere af at beskytte den uberørte natur, men vi mener ikke, det er rigtigt, som ministeren sagde, at de nuværende bestemmelser ikke hindrer landsbyens andel i udviklingen. Det mener vi i høj grad de gør.

Jeg vil også gerne slå fast, at det radikale venstre afgjort er indstillet på at tage samfundsøkonomiske hensyn. Vi er da klar over, at prisen på veje, skoler, kloak og andre faciliteter, der hører til, må vurderes dels for den spredte, dels for den tætte bebyggelse. Man bør dog, når man vurderer den slags ting, også tænke på de meget dyre trafikårer gennem storbyerne.

Jeg mener også, der er en anden side, der skal tages med, den sociale side. Hvilken

indvirkning har landsbymiljøet, med eller uden romantik; på det antal mennesker, der skal til særbehandling på samfundets regning? Jeg indrømmer, det er svært at gøre op, men for mig tæller det ret stærkt med i regnestykket. Dertil kommer noget, som ikke kan vurderes i kroner og øre, nemlig den tilfredshed, som det giver adskillige mennesker. Det er svært at forstå for dem, der ikke kender det, men der er en del, der kender det, og for hvem det næsten er en livsnødvendighed at have den nærmere kontakt med naturen, som landsbymiljøet giver mulighed for.

Ministeren talte noget om landsbyromantik. Nu er romantik jo ikke altid at foragte, men der er nogle, synes jeg, der forbinder landsbyromantik som i danske film med stokroser og bindingsværk og husløg på mønningen og al den slags ting, som i og for sig kan være ægte, men i dag er det nok mest det, man ser på Sjælland, med nyt stråtag i stedet for eternit, med almueblå vinduer, med vognhjul på gavlen osv.; som er absolut uægte. Men det er slet ikke det, vi taler om i forbindelse med landsbyen. Det er en komplet misforståelse. Det, vi taler om, det er frisk luft, det er let adgang til naturen; det er det, at man har en landbohøve og kan få jord under neglene, hvis man ellers forstår det udtryk; det er det, at man har legepladsen lige uden for døren; det er det, at der er let eller i hvert fald lettere adgang til opdragelse; og det er ikke mindst det, at man har en naturlig og selvfølgelig kontakt med andre mennesker — og en hel masse mere. Kald det romantik, om man vil, så er vi i hvert fald nogle stykker, der nødig vil leve uden den form for romantik. Jeg mener, det er værd at bevare muligheden.

Vi ved, at afvandringen er en kendsgerning. Ministeren taler selv om stagnation forskellige steder. Jeg mener, det ville være rimeligt, at man gav mulighed for en tilvandring på de steder, hvor der er sket en afvandring, så der i hvert fald kunne holdes balance. Nu er en landsby jo mange ting. Det kan være omkring de større byer, hvor de hurtigt bliver til forstæder; der er ikke noget problem i den forbindelse. Det kan være større stationsbyer, som, hvis der kun bliver én byzone i kommunen, kan blive til en købstad efterhånden; og så er der den